

Høringsuttalelse til Søknad om vannkraftutbygging i Djupsåna, Drangedal kommune, saksnr. 201104434

Gautefall turlag har mottatt anmodning om høringsuttalelse til saken vedrørende vannkraftutbygging av fem kraftverk i Drangedal, hvorav turlaget spesielt har merknader til den omsøkte utbyggingen av Djupsåna.

Søknaden med vedlegg har flere gjentakelser, og Gautefall turlag har også flere like begrunnelser til flere av påstandene som kommer fram i søknaden. Til grunnlag for uttalelsen og protesten mot kraftutbygging i Djupsåna ligger et enstemmig styrevedtak av 27. april 2015. Styret i Gautefall turlag vil på det sterkeste gå i mot enhver kraftutbygging i Djupsåna.

Innledning

Som bakgrunn for protesten mot utbygging er det viktig å ha med seg følgende:

Gautefallvassdraget ble varig vernet mot kraftutbygging i Verneplan IV i 1993. Som grunnlag ble vektlagt de store naturkvaliteter som vassdraget har, store kulturverdier, stort naturmangfold knyttet til botanikk og landfauna, og at det ligger i et område med flere kraftutbygde vassdrag i nærheten, mens dette skulle få vern mot utbygging. Slik sett har ikke denne delen av vassdraget blitt mindre verdifull som urørt; snarere tvert imot, sett i lys av at det nå søkes om fire nye vannkraftverk i Tørdal, hvorav ett litt lengre ned i samme vassdraget.

Biologisk mangfold og vern

Elva Djupsåna og området omkring Skålbuvann, Fiskvann og Bjorvann, samt heiområdet oppe på fjellet, er natur av nasjonal verneverdi. Dette har vært godt dokumentert og fastslått av flere forskere og rapporter gjennom mange år. Også i den vedlagte rapporten fra Faun understrekes den samlede vurdering at området gir stor verdi for biologisk mangfold og verneinteresser. Med det utbyggingspress som er i områdene rundt vassdraget, spesielt fra hytte- og veibygging, er det ennå viktigere å beholde ei slik urørt naturperle.

Enorm rekreasjonsverdi

Naturen omkring elva Djupsåna (fra 335 meter over havet til 513 meter over havet) karakteriseres av ei trang kløft hvor elva kaster seg utfor en rekke mindre fossefall og stryk, men samlet er den nær 1000 meter lang. På vestsiden av vassdraget går fjellsiden mot Lille Djupsånfjell nesten loddrett, og vi får et inntrykk av Drangedals svar på «Prekestolen», der fjellet står som ei skarpskåren hylle ut mot dalen. På østsiden av elva går det nedenfra og

halvveis opp en sti som klamrer seg mot de stupbratte liene og urene. Også ovenfor halvveis, hvor stien krysser elva (tidligere også på ei tømmerbru), går stien på smale berghyller og sprekker, helt opp til der elva flater ut mot Lille Djupsvann, 513 meter over havet. Her finnes kulturspor (bolter i fjellet) etter at tømmerhoggere kjørte tømmer på sledeføre om vinteren ned de bratte liene med hest, rundt år 1900. Nede rundt innsjøene er det mer enn 1000 år gammel kulturhistorie, helt fra førkristen tid med gravhauger, jernvinner og kokegroper, her er dyrkningsterrasser fra middelalder og kanskje eldre, hundreårige seterbruk, hustufter og møllerester, for å nevne noe. Naturen her er dramatisk og med stor, for ikke å bruke **enorm**, rekreasjons- og opplevelsesverdi.

Ikke noe sted i Drangedal finnes lignende naturforhold med vassdraget, stien oppetter kløfta, de kulturhistoriske spor, spranget i naturmiljø fra den varme og frodige botndalen og opp til det nærmest alpine og golde heiområdet, som nettopp her.

Ethvert inngrep i dette område, som anleggelse av en nær kilometer lang anleggsvei, graving/sprenging av 920 meter lang rørgate, eventuell tunnelboring, bygging av dam, kraftstasjon og andre anlegg vil fullstendig rasere og ødelegge unike naturkvaliteter.

Størst lokal verdiskapning som urørt

Søknaden bringer inn poenget med «lokal verdiskapning». Med en kraftutbygging i vassdraget vil det svært attraktive turområdet forringes enormt. Her har tusenvis av elever fra leirskolen på Fjelltn i mer enn 50 år ukentlig gått stien opp langs Djupsåna på barmark for å bli kjent med og oppleve de helt spesielle naturkvalitetene på Gautefallheia. Dette har vært med på å sikre lokal verdiskapning med arbeidsplasser som leirskolelærere, vaktmester og kokker ansatt på Fjelltn, ved at naturen her har vært fri for inngrep. Urørt og rein natur har vært med og gitt grunnlag for driften av Fjelltn leirskole og ungdomssenter ved at man kan tilby gjestene kvalitetsopplevelser. Det samme er gjeldene for hytteutbyggingen på Gautefallheia, for leiligheter, fjellkirke, hotell og for lokalbefolkningen. Et inngrep her vil i stedet svekke den lokale verdiskapningen ved at området får en dårligere attraktivitet og naturområdet blir forringet og ødelagt.

Søknaden hevder i pkt. 1.2. at skatteinntektene vil øke, men det er jo det motsatte som vil skje ved å ødelegge de naturkvaliteter som «selger». Neppe noen vil trekkes til et område og kjøpe hytte der fordi det er blitt et kilometer lang kraftgate, demning og kraftanlegg der. En utbygging vil på sikt svekke alle andre aktørers muligheter til å framvise et spesielt naturområde, slik som leirskole, ungdomssenter, hotell, turlag, fiskelag, hytteiere og andre.

Sårbar natur

I søknaden, pkt. 2.2.5., skrives det at «røret graves ned» i en lengde på 900 meter. Det er utrolig å gi et inntrykk av at man kan grave der det nærmest sammenhengende kun er blankt fjell og kampesteiner. Sannheten er at det må gjøres store inngrep i naturen med å spreng ned

ei rørgate samt å bygge/sprengte ut en anleggsvei, for å få til dette. Et annet sted i søknaden skrives det riktig nok at det praktisk talt er bare fjell og grove steiner i den planlagte vei og rørgate.

I pkt. 2.2.8. nevnes at uttak av tømmer og ved vil kunne bli enklere med vei. En hogst her, slik den ofte praktiseres i dag med flatehogst, vil forringe og ødelegge naturen langs med elva. I stedet bør man verne om den skogen som står, slik at kvalitetene beholdes og kan bidra til å gi positive ringvirkninger her og andre steder i lokalmiljøet.

I pkt. 2.4. vises det til fordeler, mens det vurderes ikke de store negative konsekvenser en eventuell utbygging av et kraftverk med inntaksdam, rørgate, anleggsvei, kraftstasjon og andre bygninger vil få for friluftsliv, reiseliv og naturmiljøet. Her hekker bl.a. fossefall, rosenfink og mer sjeldne fugler (NB: rødlistede arter) i nærområdet. Disse blir skadelidende ved en eventuell utbygging.

I pkt. 2.5. vises det til arealbruk med utbyggingen. Her hevdes det at veier kun vil utgjøre 1 daa (= 1000 kvadratmeter). Dette må være, i beste fall, en stor regnefeil. Det vil være komplett umulig å bygge en nær 1000 meter lang vei med bare 1 meters bredde i dette terrenget!

Viktig LNF-område

I pkt. 2.6. vises det til offentlige planer og nasjonale føringer. Området er helt riktig fastsatt som et viktig LNF-område der bygge- og anleggstiltak ikke bør tillates. I pkt. 3.8. går det tydelig fram at området er vernet, og Gautefall turlag ber om at dette vernet holdes i hevd og at det ikke gis noen form for dispensasjon.

Søknaden tar i pkt. 3.6. opp det terrestriske miljø. Miljøet og utseendet i elva vil etter en eventuell utbygging ikke kunne føres tilbake til slik elva så ut før inngrepet i det trange kløftepartiet. Ei tildekket rørgate vil endre floraen. Ved at bare en eventuelt liten del av vannføringen kan utnyttes i et vernet vassdrag, så må vannstrømmen rundt rørgata bli gravende i de nye løsmassene som skal dekke røret og anleggsveien.

I søknaden sies det også at «...og stien oppgraderes», samtidig som det nevnes at det skal kunne kjøres med ATV for å lette adkomst til dammen og områdene nedenfor. Søker har egentlig ingen ambisjoner om at det her skal bli sti igjen, - men derimot kjørevei til toppen.

Videre er planen å sprengte ut hele 500 kubikkmeter masse som så skal deponeres i nærområdet. Ei slik fylling vil også være svært skjemmende og ødeleggende.

I pkt. 3.8. tas opp «Verneplan for vassdrag». Konklusjonen søkeren prøver å gi er etter vår mening på riktig vei, - om enn langt fra tydelig nok. Det konkluderes med at tiltakene vil være «svakt negative» for verneverdiene. Tvert i mot vil de inngrep som det her søkes om og de som vil følge bli svært negative og ødeleggende for verneverdiene langs vassdraget. Området vil for all ettertid være såret og ødelagt ved en eventuell vannkraftutbygging. Det vises også til at det kan gi «økt tilgjengelighet for turgåere». Det er ikke slik at det skal være en menneskerett at alle skal kunne komme overalt. Ved å bevare dette unike naturområdet vil flere kunne få store naturopplevelser ved å gå her. Å gå på en anleggsvei gir ingen forbløffende utfordringer og gode minner, og vil neppe føre til at flere vil ta turen opp på de flotte heiene

I rapporten til søknaden skrives det korrekt at «det innelukkede miljø gjør at folks fascinasjon av stedet og vassdraget forsterkes». Å gi inntrykk av at det kun vil utgjøre 1,99 %, eller 1,8 kvadratkilometer, som nå vil berøres av det sammenhengende inngrepsfrie naturområdet, blir svært misvisende i praksis, da det vil være omkring 1,5 kilometer lengde av hele stien og turområdet som blir ødelagt, noe som utgjør omkring 20 % av rundturvandringen rundt Lille Djupsånfjell.

I pkt. 3.14 som omtaler brukerinteresser, synes det at søkeren ikke er godt nok orientert om den store og viktige bruken denne stien langs vassdraget har hatt gjennom de siste 50 år, og også lenge før den tid. I dag brukes stien jevnlig av blant annet elever ved Fjelltun leirskole og ungdomssenter, Gautefall turlag, fiskere i Fiskvannsområdet fiskelag, vanlige turgåere fra nærliggende hytter og leiligheter, samt lokalbefolkningen i Drangedal/Nissedal. Det hevdes videre at fiskeinteressene er nedenfor det eventuelle kraftverket, noe som er fullstendig feil. De flotteste fiskeområdene ligger ovenfor vanninntaksområdet, slik at de fleste sportsfiskere som vil opp på heia må gå forbi den kunstig anlagte dammen og langs en eventuell kraftutbyggingstrasé.

Konklusjonen er veldig klar:

Gautefall turlag vil på det sterkeste protestere og fraråde at det tillates å etablere et vannkraftverk i Djupsåna. Området har en helt særegen og unik natur som er uerstattelig. Den positive effekten ved å la denne delen av Gautefallvassdraget forbi vernet og uberørt av tekniske inngrep, vil være langt større enn en kortsiktig økonomisk gevinst av vannkraftutbygging. Djupsåna og Fiskvannsområdet har naturkvaliteter av nasjonal verneverdi og må tas vare på for kommende slekter.

For Gautefall turlag:

Kjell Peder Haugene (styreleder)